

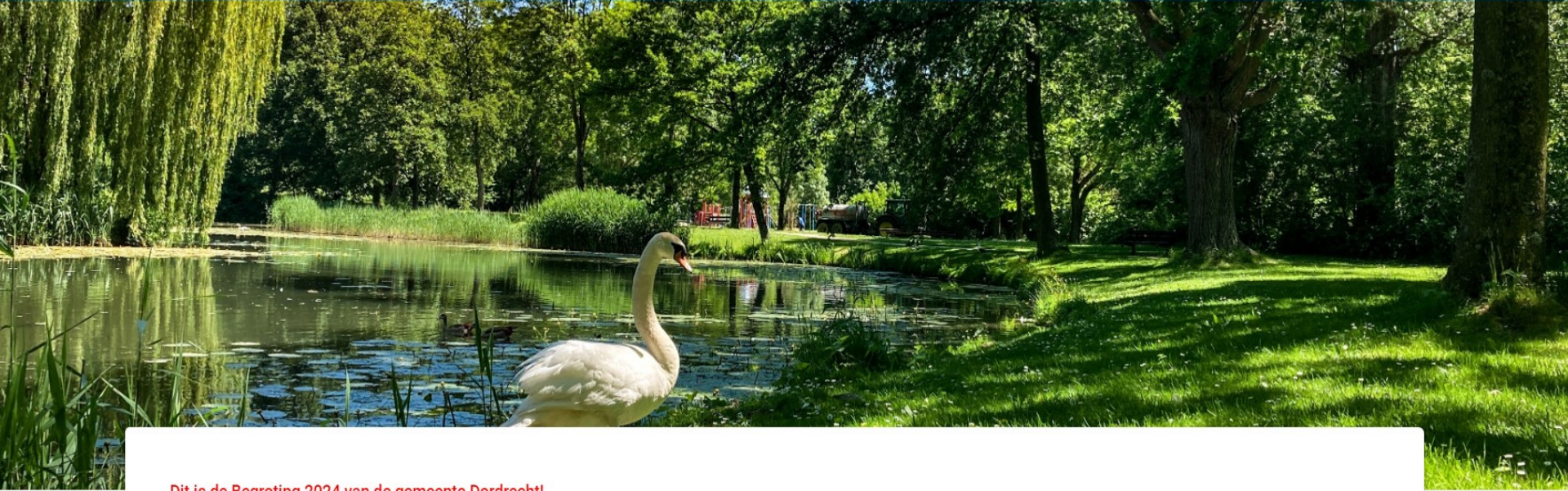
Begroting 2024

technische briefing

Beleid en financiën

DORDRECHT

Dit is de Begroting 2024 van de gemeente Dordrecht!

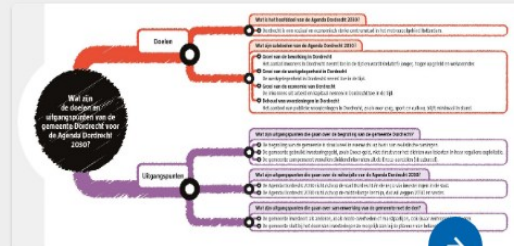
Via onderstaande knoppen navigeert u direct naar de inleiding op deze begroting; xxxxx, naar de [financiële hoofdlijnen](#) en het [Dashboard Agenda Dordrecht 2030](#).

xxxxx

Financiële hoofdlijnen

Dashboard Agenda Dordrecht 2030

Aftrap

Daarom inleidend:

- B2024 past binnen de P&C-cyclus Dordrecht
- Gemeentewet: structureel en reëel evenwicht
- Saldo's en mutaties
- Financieel beeld B2024
- Exploitatie en vermogenspositie
- Extra aandacht voor: ratio en risico's
- Extra aandacht voor: inflatie
- Extra aandacht voor: tekorten 2025 e.v. jaren
- Begrotingsprogramma's
- Beleidsindicatoren
- Dashboard

Proces huishoudboekje Gemeente Dordrecht

Kadernota

(juni/juli)

Vooruitkijken naar het komende jaar

- Keuzes maken: Wat zijn onze hoofddoelstellingen en ambities voor het komende jaar? Met welke ontwikkelingen houden we rekening en welke financiële kaders spreken we af voor de begroting van het komende jaar?
- Wie: gemeentebestuur (gemeenteraad en college van B&W)

Jaarrekening

(mei/juni)

Terugkijken: hoe ging het werkelijk het vorige jaar

- Verantwoording: Hoe is het geld uit de begroting van het vorige jaar besteed? Hebben we onze hoofddoelen en ambities bereikt en zijn we binnen budget gebleven?
- Wie: gemeentebestuur (gemeenteraad en college van B&W)

Begroting

(november)

Vooruitkijken naar het komende jaar

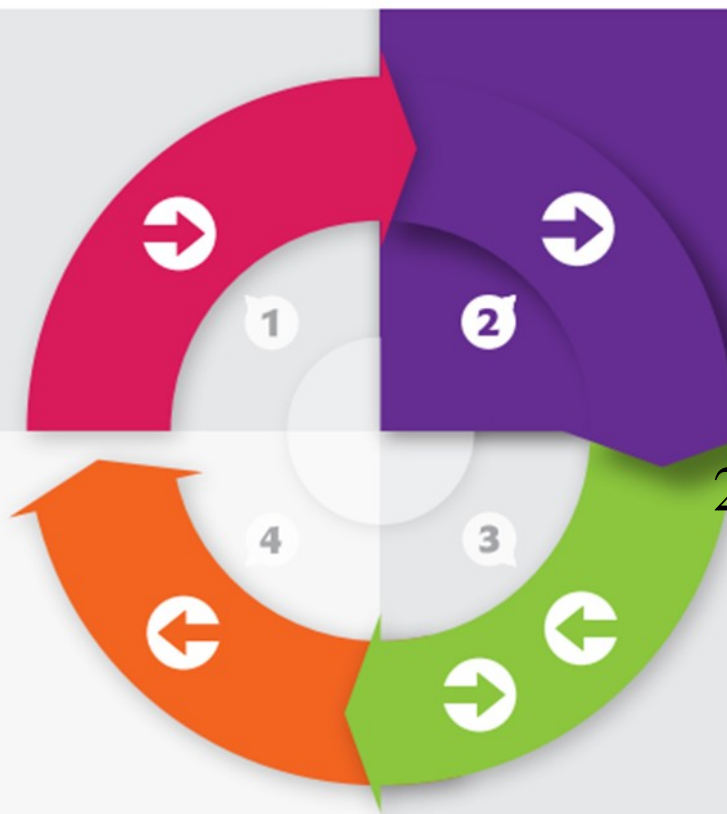
- Plannen bevestigen: Uitwerking van de financiële kaders die we bij de kadernota hebben neergezet. Onze hoofddoelen en ambities krijgen een definitieve financiële vertaling voor het komende jaar.
- Wie: gemeentebestuur (gemeenteraad en college van B&W)

2x Bestuursrapportage

Voorjaar en najaar

Terugkijken en vooruit kijken op het huidige jaar: thermometer-moment

- Verantwoorden en zo nodig bijsturen. Loopt ons huidige jaar zoals gepland of moeten we financieel of op onze hoofddoelstellingen en ambities bijsturen?
- Wie: gemeentebestuur (gemeenteraad en college van B&W)

Jaarplanning

LEGENDA

➡ Vooruit kijken

⬅ Terug kijken

▨ Periode

Artikel 189 Gemeentewet

De raad

De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak. Als volksvertegenwoordiging leggen ze de beleidsdoelen met de daarbij behorende budgetten in de begroting vast. Zij moeten daarbij zorgen dat de begroting een structureel en reëel evenwicht vertoont (*Artikel 189 Gemeentewet*).

Reëel evenwicht

Reëel evenwicht houdt in dat de ramingen van baten en lasten **volledig**, **realistisch** en **haalbaar** moeten zijn.

Saldi en mutaties Begroting 2024

	Bedragen x € 1.000			
	2024	2025	2026	2027
Eindsaldo Begroting 2023	8.761	10.036	-12.957	-24.200
besluiten na vaststellen begroting 2023	-70	-70	-70	-70
Startpositie meerjarenraming 2024-2027	8.691	9.966	-13.027	-24.270
Besluiten Kadernota 2024	-8.545	-14.631	-14.996	-5.805
Geactualiseerde Kadernota 2024	146	-4.665	-28.023	-30.075

Onderstaande tabel geeft de (gesaldeerde) baten en lasten per programma weer.

Bedragen x € 1.000

Programma	Rek 2022	Begr 2023	Begroting 2024			2025	2026	2027
	Saldo's	Saldo's	Lasten	Baten	Saldo	Saldo's		
Bestuurlijk en Ondersteunend Dordrecht	-11.634	-18.429	31.072	11.756	-19.316	-31.416	-39.994	-48.013
Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht	-30.144	-40.222	46.596	4.221	-42.375	-41.052	-40.549	-40.483
Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht	-28.418	-31.833	83.258	48.699	-34.559	-34.693	-36.228	-33.996
Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht	-236.293	-232.473	323.762	75.983	-247.779	-246.521	-242.412	-238.905
Lerend en Ondernemend Dordrecht	-21.721	-22.906	34.148	12.079	-22.069	-21.269	-20.699	-18.350
Bouwend en Bereikbaar Dordrecht	-9.117	4.582	74.791	73.366	-1.425	6.675	2.908	880
Algemene Dekkingsmiddelen	383.317	372.697	4.858	407.084	402.226	411.250	392.041	397.517
Overhead	-53.297	-48.703	88.053	34.544	-53.509	-55.020	-51.969	-50.615
Vennootschapsbelasting	-75	-106	106	0	-106	-106	-106	-106
Onvoorzien	0	-2	400	0	-400	-400	-400	-400
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	-7.382	-17.394	687.044	667.732	-19.312	-12.554	-37.410	-32.474
Mutatie reserves	45.580	17.394	16.473	36.463	19.990	9.596	10.275	2.923
Geraamd resultaat	38.198	0	703.517	704.195	678	-2.958	-27.135	-29.551

Gemeenten hielden vorig jaar 3,9 miljard over

Gemeenten leven met angst en beven naar ravijlijaan ...

20 jul 2023 — De VNG roept de gemeenten op om uit protest vooral geen sluitende meerjarenbegroting aan te leveren. Een nieuw dieptepunt in de moeizame verhouding tussen...

ROB tegen politieke partijen: 'Geef gemeenten meer geld en ruimte'

Er moet volgens de Raad voor het Openbaar Bestuur snel duidelijkheid komen -
situatie van met name van gemeenten vanaf 2026

[Hans Bekkers](#) 02 augustus 2023

Rinnooy Kan: Korting op gemeentefonds heeft grote gevolgen

7 september 2023

In de nabije toekomst moet er duidelijkheid komen over de structurele middelen van gemeenten. We kunnen niet wachten totdat er een nieuw coalitieakkoord van het nieuwe kabinet is. Dit concludeert de Taskforce Taken en Middelen, onder leiding van Alexander Rinnooy Kan.

Ombuigingen Kadernota 2025

Nieuwe financiering gemeenten pas vanaf 2027

De VNG wil op korte termijn overleg met het kabinet over de gevolgen van de nieuwe manier van bekostigen van gemeenten vanaf 2027.

[Hans Bekkers](#) 02 mei 2023

Binnenlands Bestuur

<https://www.binnenlandsbestuur.nl/financien/steeds-la...>

Uitkeringen rijk aan gemeenten vaker 'laat' en 'incidenteel'

Structureel evenwicht

<i>Bedragen x 1.000</i>	2024	2025	2026	2027
Begrotingssaldo na bestemming	678	-2.958	-27.135	-29.551
Correctie incidentele baten en lasten	1.718	1.083	1.107	4.012
Structurele saldo Begroting 2024	2.396	-1.875	-26.028	-25.539
Structurele exploitatieruimte	0,4%	-0,3%	-4,2%	-4,1%

structurele lasten

=

structurele baten

SB

SL

100

80

75

80

Hoofdtabel BPN

Financieel perspectief Begroting 2024

Bedragen
x € 1.000

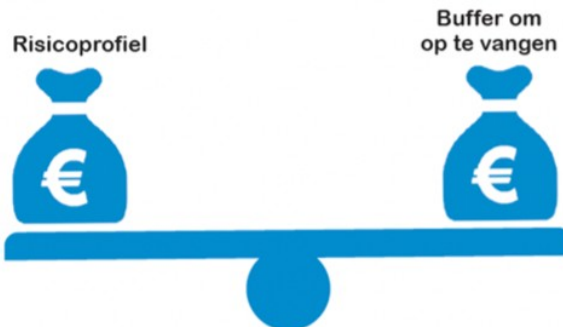
	2024	2025	2026	2026
Eindsaldo Kadernota 2024	146	-4.665	-28.023	-30.075
1. Autonome ontwikkelingen	2.009	2.227	2.276	1.375
2. Indexeren	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
3. Mutaties	23	980	382	879
Eindsaldo Begroting 2024	678	-2.958	-26.865	-29.321
AF: incidentele baten & lasten en reservemutaties	-1.718	-1.083	-837	-3.782
Structurele saldo Begroting 2024	2.396	-1.875	-26.028	-25.539
Totale baten	667.738	645.259	624.706	618.529
Structurele exploitatieruimte (% van totale baten)	0,4%	-0,3%	-4,2%	-4,1%

Ratio weerstandsvermogen

Specificatie van het verwachte weerstandsvermogen per 1-1-2024 (Begroting 2024)

Bedragen x € miljoen

	Beschikbare weerstandscapaciteit	Risico's Dordrecht	Ratio van het weerstandsvermogen
Algemene reserve Stad (incl. verwacht resultaat 2023)	12,8	29,1	
Reserve Grondbedrijf	18,3		
Post onvoorzien	0,4		
	31,5	29,1	1,1

Risico ontwikkeling

- Ratio is vrijwel gelijk aan Kadernota 2024 en Jaarrekening 2022
- Financiële druk op de ratio komende jaren

Risico's grondbedrijf:

- Algemene risico's zijn hoger als gevolg van schommelingen in de economische groeiverwachting en risico's als gevolg van de kans op lagere grondopbrengsten en renteverliezen door vertraging.
- Openen nieuwe verlieslatende grondexploitaties (bijv. Spuiboulevard)

Inflatie

- 5,2% loonindexatie verwerkt in begroting 2024
- prijsindexatie 0,8 mln. bij de Kadernota 2024 + 1,5 mln. erbij in de Begroting 2024

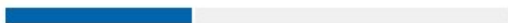

Programma
Bestuurlijk en Ondersteunend Dordrecht

Lasten € 31.072.179

Baten € 11.756.389

Saldo € 19.315.790

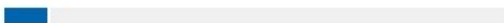

Programma
Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht

Lasten € 46.595.625

Baten € 4.220.688

Saldo € 42.374.937

Programma
Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht

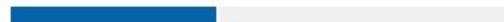
Lasten € 83.257.826

Baten € 48.698.905

Saldo € 34.558.921

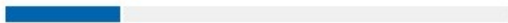

Programma
Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht

Lasten € 323.761.930

Baten € 75.982.881

Saldo € 247.779.049

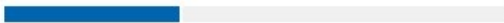

Programma
Lerend en Ondernemend Dordrecht

Lasten € 34.148.474

Baten € 12.078.697

Saldo € 22.069.777

Programma
Bouwend en Bereikbaar Dordrecht

Lasten € 74.790.752

Baten € 73.366.302

Saldo € 1.424.450

Begrotingsprogramma's

- Uitleg opbouw programma's staat beschreven in de **leeswijzer** op pagina 16.
- De zes begrotingsprogramma's zijn opgebouwd langs zogenaamde '**W-vragen**', die te raadplegen zijn door op het begrotingsprogramma te klikken:
  - Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen?
  - Wat willen we bereiken?
  - Wat zijn de doelstellingen? (met activiteiten 2023)
  - Welke verbonden partijen dragen bij?
  - Wat zijn de indicatoren?
  - Wat mag het kosten?

€ 19.315.790

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen? →

Wat willen we bereiken? →

Wat zijn de doelstellingen? →

Welke verbonden partijen dragen bij? →

Wat zijn de indicatoren? →

Wat mag het kosten? →

Welke belangrijke regionale, nationale en/of Europese maatschappelijke ontwikkelingen spelen op dit beleidsterrein, en zijn mogelijk van invloed zijn op het begrotingsprogramma?

- Het vertrouwen van burgers in de overheid neemt af. De samenleving vraagt om een eerlijke en begripvolle overheid met menselijke maat.
- De diverse crises in ons land maken veel inwoners kwetsbaar. Zij doen een groter beroep op de gemeentelijke dienstverlening.
- Het wetsvoorstel 'Wet versterking participatie op decentraal niveau' (Wvp) is recent aangeboden aan de Tweede Kamer en versterkt de betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van ons beleid.
- De financiële positie van veel gemeenten staat meerjarig onder druk, door fors oplopende tekorten. Voor onze rol als serviceorganisatie voor onze gemeente en de regio, verwachten we dat deze financiële krapte op middellange termijn ook impact zal hebben voor de omvang van de (extra) dienstverlening.
- Met de invoering van de Omgevingswet in 2024 krijgen inwoners een grotere verantwoordelijkheid voor, én invloed op, de leefomgeving.

- Navigeren naar [begrotingsprogramma's](#)

Beleidsindicatoren

- **BBV-indicatoren**, per begrotingsprogramma én in de bijlage op pagina 177.
- **Aanvullende indicatoren**, per begrotingsprogramma. In de Begroting 2024: 1 nieuwe per programma.
- Info naar auditcie over aanpak herziening aanvullende beleidsindicatoren KSV 2022-2026 door ambtelijke werkgroep ism OCD.
Uitgangspunt: beperkte set passend bij Politiek Akkoord 2022-2026

Dashboard Agenda Dordrecht 2030

Inleiding ▾

Programma's ▾

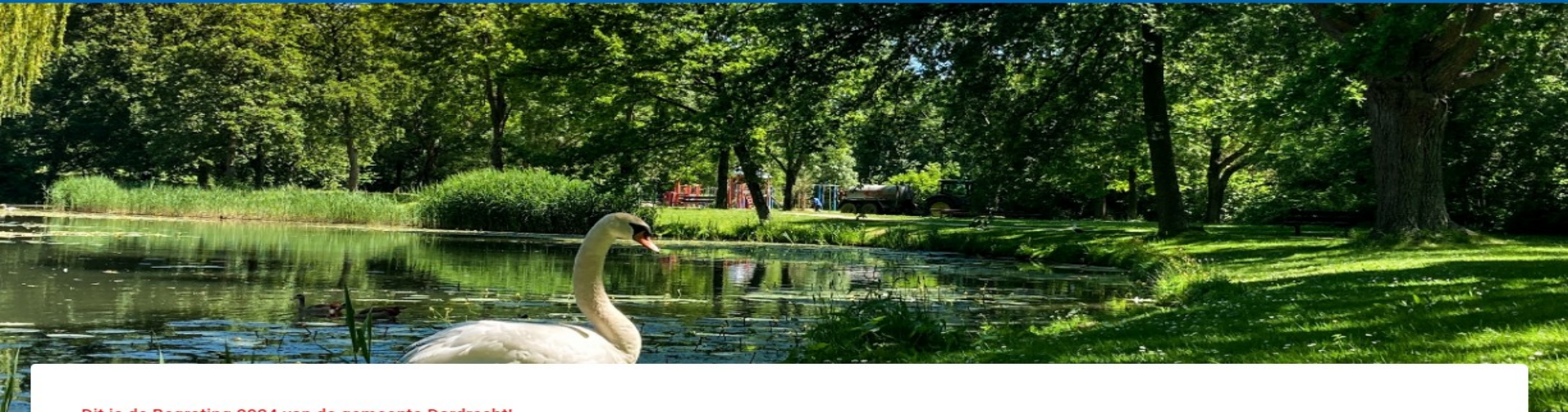
Financiën van Dordrecht ▾

Paragrafen ▾

Financiële begroting ▾

Bijlagen ▾

< 1 > 🔍

Dit is de Begroting 2024 van de gemeente Dordrecht!

Via onderstaande knoppen navigeert u direct naar de inleiding '[Samen bouwen aan een sterk en groen Dordrecht](#)', naar de [financiële hoofdlijnen](#) en het [Dashboard Agenda Dordrecht 2030](#).

[Samen bouwen aan een sterk en groen Dordrecht!](#)

[Financiële hoofdlijnen](#)

[Dashboard Agenda Dordrecht 2030](#)

Dashboard Agenda Dordrecht 2030

- Dashboard voor 3de maal opgenomen in Begroting, met nieuwe kengetallen.
- Navigeren: naar [Dashboard](#)

Planning vaststelling

Datum	Wat
di 24 oktober	a. Behandeling in de Auditcommissie over de kwaliteit en informatievoorziening Begroting 2024 en Meicirculaire 2023 en b. Technische briefing
ma 30 oktober	Indienen politieke vragen en onderwerpen voor oordeelsvorming en delen concept-moties en amendementen via de griffie
17-31 oktober	Ronde 2 technische vragen via griffie
di 31-10-2023	Raad - oordeelsvormend in 3 parallelle commissies
ma 6 november	Antwoorden technische vragen ronde 2 (op RIS en naar fracties)
di 7 november	Raad - begrotingsbehandeling
wo 8 november	Raad - uitloop begrotingsbehandeling
wo 15 november	Verzending Begroting 2024 naar toezichthouder